

SUCCESSIEPLANNING IN DE PRAKTIJK

Successieplanning is sinds enige jaren een 'hot item'. Er wordt tegenwoordig veel openlijker over gesproken, terwijl het vroeger in veel families een taboe was. Ook de media spelen hier graag op in. Regelmatig verschijnen in tijdschriften of weekendbijlages van kranten artikels over successieplanning. Emile & Ferdinand kan dus niet achterblijven en sprak met Dieter Bossuyt, een van de auteurs van een nieuw, bijzonder werk: *Successieplanning in de praktijk*.

Emile & Ferdinand: Waarom hebben jullie dit boek geschreven?

Dieter Bossuyt: Ondanks alle aandacht voor successieplanning merken we dat mensen met heel wat vragen blijven zitten en dat er nog veel misverstanden bestaan. Ook voor professionals zoals accountants, verzekeringsmakelaars en bankiers is het niet altijd even duidelijk welke planningstechnieken er allemaal bestaan en wat de consequenties van de ene of de andere keuze zijn. Het boek biedt daar een antwoord op, door op een heldere manier de verschillende aspecten van een successieplanning toe te lichten.

Wat is de bijzondere insteek of meerwaarde?

Het boek is heel praktisch opgesteld, met realistische voorbeelden die dagelijks voorkomen, uitgelegd in mensentaal. In het boek vind je geen wetsartikels, overzichten van recht-

spraak, hypothetische situaties of langdradige uiteenzettingen. We staan daarentegen stil bij heel concrete vragen: Hoe bepaal je wie erft? Hoe bereken je de erfbelasting? Hoe doe je een bankgift? Welke clausules kun je opnemen bij een schenking? Hoe stel je een testament op?

Tot wie richt het boek zich?

Dat is zeer divers. We merken dat accountants, verzekeringsmakelaars en bankiers steeds vaker geconfronteerd worden met vragen van hun klanten over hun pensioen- en successieplanning. Het boek richt zich enerzijds tot deze professional, die meer wil weten over successieplanning om zijn klant hierover te woord te kunnen staan, zonder evenwel het volledige juridische jargon te moeten kennen. Doordat het boek praktijkgericht en in een begrijpbare taal is geschreven, kun je als professional je klant op een heel bevattelijke manier adviseren.

Daarnaast is het boek ook gericht naar studenten, die een praktische opleiding wensen, eerder dan kennis van de achterliggende wetsartikels. Het boek is opgebouwd aan de hand van talrijke herkenbare (probleem)situaties en nuttige tips, waardoor de student vertrouwd raakt met vraagstukken waar een adviseur dagelijks mee geconfronteerd wordt. Deze praktische aanpak biedt de student ongetwijfeld een meerwaarde in de latere beroeps carrière.

**Dieter
BOSSUYT**

Dieter Bossuyt is vennoot van Lemon Consult en gecertificeerd belastingadviseur. Hij is gastdocent in het postgraduaat Vermogens- en successieplanning aan de Vives Brugge Business School.

Maar tegelijk is het boek ook veel breder gericht naar iedereen die zich de vraag stelt: Wat als ik of mijn partner komt te overlijden? Aan wie komt mijn vermogen dan toe? Hoeveel erfbelasting betalen mijn erfgenamen? Kan dit goedkoper? Hoe vermijd ik dat er ruzies ontstaan tussen mijn erfgenamen?

Gaat successieplanning alleen over het besparen van erfbelasting?

“Zeker niet. Proberen om de erfbelasting bij een overlijden zoveel mogelijk te drukken, is een belangrijk aspect bij het opzetten van een planning, maar komt niet op de eerste plaats. Successieplanning gaat vooral om het zelf bepalen wie wat van je erft. De wet voorziet in een wettelijk erfrecht, dat een verdeling van het vermogen voorschrijft voor het geval je zelf geen stappen ondernomen hebt. Het is dus een ‘default regeling’, een ‘one size fits all’. Mogelijk stemt deze regeling overeen met je verwachtingen, maar de kans is groot dat je persoonlijke wensen hebt over de verdeling van je vermogen. In dat geval is maatwerk door een proactieve planning noodzakelijk.

Het komt er dikwijls ook op aan om via een successieplanning vrede in de familie te bewaren. Het overlijden van een *pater/mater familias* kan immers familiale relaties onder druk zetten. In principe erven kinderen het vermogen van hun ouders ‘in onverdeeldheid’. Dit betekent dat zij elk een gedeelte van het huis, de spaargelden enz. erven, ieder voor een gelijk deel. Maar wat als zij allemaal hun zinnen hebben gezet op het ouderlijk

huis en niet geïnteresseerd zijn in de roerende goederen? Of wat met juwelen die al generaties in de familie zitten? Zullen de erfgenamen later overeenstemming vinden over de verdeling en de waarde ervan? Dit kan tot heftige discussies leiden. Het is nuttig om hier vooraf over na te denken en eventueel zelf te bepalen wie wat krijgt, via een testament. Op die manier wijs je zelf specifieke goederen toe aan bepaalde erfgenamen en kan je familiale discussies vermijden. Met een testament bepaal je zelf of je de gelijkheid tussen je erfgenamen wil bewaren, of net een van hen wil bevoordelen.

Welke vormen kan successieplanning aannemen?

“De waaier aan technieken is zeer breed. Het opzetten van een successieplanning wordt vaak gelinkt aan het doen van een schenking, waarbij vermogen wordt overgedragen naar bijvoorbeeld de kinderen. Maar om aan successieplanning te doen, hoef je niet noodzakelijk een schenking te doen.

Het komt er vooral op aan om voor jezelf gemoedrust te creëren en je vermogen toe te wijzen aan de juiste personen voor het geval je iets zou overkomen. Hiervoor bestaan verschillende technieken, onder andere een testament, een huwelijkscontract of een beding van aanwas. Met dergelijke technieken draag je nog geen vermogen over, maar zorg je er wel voor dat het bij een overlijden bij de juiste personen terechtkomt.

Wanneer is een juist moment om aan successieplanning te beginnen denken?

“Je zou kunnen denken dat successieplanning iets is voor op latere leeftijd. Maar niets is minder waar, want het noodlot kan helaas bij iedereen toeslaan. Een ernstige ziekte of een verkeersongeval sparen ook jonge mensen niet. Daarom is het nuttig om ook op jonge leeftijd bewust met successieplanning bezig te zijn.

Bij elke belangrijke fase in je leven moet je jezelf de vraag stellen: Wat als ik kom te overlijden? Komt mijn vermogen dan toe aan de personen die ik wil? Moet er bijgestuurd worden? Deze denkoefening maak je zowel op jonge als op latere leeftijd, met name bij de aankoop van een woning, het samenwonen, het aangaan van een huwelijk, het krijgen van kinderen, de aankoop van een tweede verblijf, met pensioen gaan enz. Al deze levensgebeurtenissen hebben een impact op je vermogen, waardoor het belangrijk is om telkens stil te staan bij de vraag: Is alles goed geregeld?

Moet je dan telkens je planning bijsturen?

“Soms is dit inderdaad nodig, soms ook weer niet. Een planning hangt immers af van de gezinsvorm, het vermogen en de doelen die je voor ogen hebt. Deze zaken kunnen evolueren in de tijd, en al zeker bij jonge mensen.

Daarom is het belangrijk je planning regelmatig te herbekijken en bij te sturen.

In eerste instantie stel je dus best een flexibele planning op, die je later nog kan aanpassen. Het heeft geen zin om op jonge leeftijd een groot deel van je vermogen weg te schenken om later te constateren dat je zelf te weinig hebt om rond te komen.

Wat zijn de basisprincipes van successieplanning?

“ Mensen denken vaak dat successieplanning inhoudt dat je je vermogen wegschenkt, om op die manier zoveel mogelijk erfbelasting te besparen. Het klopt dat je door schenkingen te doen de erfbelasting vermindert, maar schenkingen zijn pas aan de orde wanneer vaststaat dat de schenker nog over voldoende ander vermogen beschikt om verder financieel rond te komen. Daarom gaat successieplanning hand-in-hand met een pensioen- en renteniersplan. Daarbij maak je een financieel toekomstplan voor jezelf: Welke grote inkomsten en uitgaven verwacht je nog? Wat is je maandelijks uitgavenpatroon? Wil je je kinderen nog een financieel duwtje in de rug geven? Droom je van een appartement aan zee of een huisje in de Ardennen? Met zo'n plan breng je in kaart welk deel van je vermogen je later zelf nog nodig hebt en over welk deel je vrij kan beschikken.

Voor wie is successieplanning nuttig? Vanaf welk vermogen?

“ Er wordt vaak gedacht dat successieplanning enkel is weggelegd voor de rijken, maar dat is onterecht. In-

SUCCESSIEPLANNING IN DE PRAKTIJK

Dieter Bossuyt, Kristof Delobelle,
Stef Mannaerts en Veerle Wanzele
april 2022 | xiv + 270 blz.

tegendeel zelfs. Als het vermogen eerder beperkt is, is het net belangrijk om de goederen bij een overlijden aan de juiste personen toe te wijzen. Denk maar aan een koppel dat samen beschikt over een bescheiden spaarboekje. Als een van de partners overlijdt, dan zullen deze spaargelden gedeeltelijk toekomen aan de kinderen, wat voor de langstlevende een financiële opdoffer kan betekenen. Het is in zo'n situatie waarschijnlijk wenselijk dat de spaargelden volledig aan de langstlevende onder hen toekomen, en niet aan de kinderen. Om dit te bereiken, moet je actie ondernemen.

Is het opzetten van een successieplanning duur?

“ Wie aan successieplanning denkt, denkt vaak aan hoge notariskosten en ellenlange onbegrijpelijke teksten. Een planning lijkt dus moeilijk, en al zeker niet goedkoop.

Niets is minder waar. Er zijn eenvoudige en goedkope instrumenten om aan

successieplanning te doen. Zo kun je je testament in principe zelf neerschrijven op een bierkaartje. Dat kost niets, en is volledig rechtsgeldig.

Wat verklaart de toegenomen belangstelling voor successieplanning?

“ We merken in onze dagelijkse praktijk dat veel mensen in het verleden een negatieve ervaring hebben opgedaan doordat hun ouders, tantes, nonkels weinig tot niets geregeld hadden met betrekking tot de verdeling van hun vermogen bij het overlijden. Dit heeft in veel gevallen geleid tot strubbelingen in de familie of zelfs familieruzies. En mensen die dit niet zelf ervaren hebben, hebben wel weet van zo'n situaties.

Mensen willen voorkomen dat er ook bij hun overlijden ruzies ontstaan over de verdeling van het vermogen en willen daarom zelf actief plannen.